

Handreiking Kwalitatief advies geven als MR

Inleiding

De wetgever heeft de medezeggenschapsraad (MR)¹ een adviesrecht gegeven bij verschillende onderwerpen, zoals het aanstellen van een lid van de schoolleiding, de vakantieregeling en de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid.

Vaak wordt gedacht dat het adviesrecht van de medezeggenschapsraad niet zoveel voorstelt. Immers: het zou 'maar' een advies zijn en het bevoegd gezag (het schoolbestuur/de schoolleiding) kan een advies naast zich neerleggen. Dit geldt zeker als het adviesrecht wordt vergeleken met het instemmingsrecht: het bevoegd gezag mag als er sprake is van een instemmingsrecht geen besluit nemen zonder dat de MR daar van tevoren mee heeft ingestemd. Als hij/zij dat onverhoopt toch zou doen, dan kan de MR de nietigheid van het besluit inroepen. Daarnaast lijkt een adviesrecht schril af te steken, maar schijn bedriegt.

In deze handreiking leest u over het adviesproces, waarom het adviesrecht een belangrijk recht van de MR is en hoe deze kwalitatief van aard kan zijn.

Deze handreiking bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Advies vragen als bevoegd gezag
2. Advies geven als MR
3. Als bevoegd gezag reageren op het advies van de MR

---

¹ Waar medezeggenschapsraad (MR) staat kan ook gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) gelezen worden.

1 Advies vragen als bevoegd gezag

Als het bevoegd gezag een besluit wil nemen waar de MR een adviesrecht op heeft dan dient hij de MR vooraf in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen.

Artikel 11 WMS geeft de MR adviesrecht bij vaststelling of wijziging van beleid m.b.t. de volgende onderwerpen:

- a. Lesrooster in het voortgezet onderwijs
- b. Hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid
- c. Beëindiging, belangrijke inkrimping of uitbreiding van de werkzaamheden dan wel beleid ter zake
- d. Aangaan, verbreken of belangrijk wijzigen van een duurzame samenwerking dan wel beleid ter zake
- e. Deelneming of beëindiging van deelname aan een onderwijskundig project/experiment dan wel beleid ter zake
- f. Organisatie van de school
- g. Aanstellings- en ontslagbeleid (voor zover geen verband houdend met grondslag of wijziging daarvan)
- h. Aanstelling of ontslag schoolleiding
- h1. Aanstelling of ontslag bestuurders
- i. Concrete taakverdeling binnen de schoolleiding
- j. Toelating en verwijdering van leerlingen
- k. Toelating van studenten die elders in opleiding zijn voor functie in het onderwijs
- l. Regeling van de vakantie
- m. Oprichten van een centrale dienst
- n. Nieuwbouw of belangrijke verbouwing
- o. Onderhoud van de school
- p. Buitenschoolse opvang
- q. Competentieprofielen van toezichthouders en bestuurders
- r. Schoolondersteuningsprofiel

De GMR heeft een adviesrecht m.b.t. de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid voor de desbetreffende scholen, de criteria die worden toegepast bij de verdeling van deze middelen over voorzieningen op bovenschools niveau en op schoolniveau en de aanstelling of ontslag van personeel dat belast met managementtaken t.b.v. meer dan 1 school (artikel 16 lid 2 WMS).

Vervolgens zegt de WMS in artikel 17a dat: *‘advies wordt gevraagd op een zodanig tijdstip, dat het advies van wezenlijke invloed kan zijn op de besluitvorming’.*

Dit impliceert dat het advies tijdig moet worden gevraagd en niet pas als het voorstel al in kunnen en kruiken is en in de hele organisatie is afgestemd en er draagvlak voor is gevonden. Het impliceert óók dat de adviesvraag van het bevoegd gezag niet per se het verzoek om een positief advies hoeft te zijn. En het advies dat de MR geeft hoeft ook niet positief of negatief te zijn. Sterker nog, dit wordt nergens in de wet of in de wetsgeschiedenis gesuggereerd, maar het komt in de praktijk wel veel voor. Het gaat dus in principe om een kwalitatief advies.

In artikel 17b staat vervolgens: *‘de medezeggenschapsraad in de gelegenheid wordt gesteld met hem [het bevoegd gezag] overleg te voeren voordat advies wordt uitgebracht’.*

De MR heeft er dus recht op om in een informatief gesprek met het bevoegd gezag overleg te voeren over de aanleiding voor en merites van het voorgenomen besluit.

2 Advies geven als MR

Nadat de MR heeft overlegd met het bevoegd gezag is het aan de MR om binnen de daarvoor in het medezeggenschapsreglement vastgestelde termijn een advies te formuleren. Dat kan dus zijn: ‘Wij adviseren negatief ten aanzien van het voorgenomen besluit, omdat we het niet eens zijn met X en Y’. In sommige gevallen kan dit voor de hand liggen, waarbij een besluit geen andere componenten heeft dan een ‘ja’ of een ‘nee’, bijvoorbeeld bij de aanstelling van een schoolleider. Óf deze persoon wordt aangesteld, óf niet.

In vrijwel alle andere gevallen waarbij het adviesrecht van toepassing is, ligt het meer voor de hand om een advies van meer kwalitatieve aard te geven. Dat kan bijvoorbeeld gaan over hoe het voorgenomen besluit verbeterd kan worden, over hoe over het besluit gecommuniceerd zou moeten worden of over hoe de evaluatie zou moeten plaatsvinden volgens de MR. Uiteraard kan het ook voorkomen dat de MR het voorgenomen besluit prima vindt zoals het is, dan heeft de MR in principe geen advies voor het bevoegd gezag, of adviseert om het beleid vast te stellen zoals het is voorgesteld.

Bij de adviesaanvraag ten aanzien van de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid, kan de MR bijvoorbeeld verschillende aanbevelingen doen in de vorm van een advies. Een voorbeeld hiervan is dat de al geformuleerde (strategische) beleidsvoornemens moeten worden vertaald in concrete investeringen. Een ander voorbeeld is dat een stichting met te veel publiek eigen vermogen dat in de komende jaren zou moeten afbouwen en dat dit zichtbaar moet worden in de meerjarenbegroting. Dergelijke adviezen maken de inbreng van de (G)MR veel betekenisvoller.

Bij een adviesaanvraag over het beleid m.b.t. het toelaten en verwijderen van leerlingen, kan de MR bijvoorbeeld adviseren om na twee jaar een evaluatie te plannen met de MR om te kijken welke effecten het nieuwe beleid heeft gehad.

Een advies van de MR is dan dus niet: ‘Wij adviseren negatief over het lesrooster omdat wij de start van de lestijden te vroeg vinden’, maar ‘Wij adviseren het bevoegd gezag om de lessen X minuten later te starten waarmee de schooldag X minuten later eindigt, en dat adviseren wij omdat Y en Z’.

3 Als bevoegd gezag reageren op het advies van de MR

Nadat de MR zijn advies heeft gegeven, kan de bestuurder of schoolleider de aanbevelingen van de MR niet zomaar negeren. Artikel 17c bepaalt dat het bevoegd gezag de MR zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis stelt van de wijze waarop aan het uitgebrachte advies gevolg wordt gegeven.

In het geval waarin de MR adviseert bij de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid om met een plan van aanpak te komen om het te veel aan publiek eigen vermogen uit te geven in de komende jaren, dan moet het bevoegd gezag daar dus schriftelijk op antwoorden wat er met dit advies wordt gedaan. Het bevoegd gezag kan aangeven het advies van de MR over te nemen (en het besluit op dat punt aan te passen) of beargumenteerd aangeven waarom een advies niet overgenomen zal worden. Bij het advies om de lessen in het voortgezet onderwijs met X minuten later te laten starten, kan het bevoegd gezag bijvoorbeeld aangeven dit over te nemen, dit te gaan onderzoeken (en het besluit uit te stellen totdat het onderzoek voltooid is), of beargumenteerd aangeven waarom dit niet mogelijk zou zijn.

Als het bevoegd gezag besluit het advies niet, of niet geheel, te volgen, dan krijgt de MR de gelegenheid tot vervolgoverleg met het bevoegd gezag, *voordat* deze het besluit definitief mag nemen (artikel 17d WMS).

Hiermee is de kous evenwel nog niet af. Als het bevoegd gezag een besluit neemt waarin hij een advies van de MR niet of niet geheel volgt (bijvoorbeeld als hij besluit de meerjarenbegroting vast te stellen zonder een plan van aanpak voor het uitgeven van bovenmatig publiek eigen vermogen), wordt de *uitvoering* van dat besluit opgeschort met zes weken, tenzij de MR geen bezwaar heeft tegen onmiddellijke uitvoering van het besluit (artikel 34 lid 1 WMS).

3.1 De geschillencommissie

De opschorting van zes weken geeft de MR de gelegenheid een geschil aanhangig te maken bij de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS (LCG WMS). Veel MR's hikken hier nog wel eens tegenaan, omdat een geschil suggereert dat je een conflict hebt, of de zaak (onnodig?) op het spits wil drijven. Dat is echter onnodig, de LCG WMS is in dit geval vooral een middel om te laten beoordelen of het bevoegd gezag er wel verstandig aan doet het advies van de MR niet of niet geheel over te nemen.

Dat doet de LCG WMS op basis van de argumentatie die de MR moet aanleveren waarin deze uitlegt waarom het niet volgen van het advies de belangen van de school/de stichting of de MR zelf ernstig schaadt. Dat maakt al duidelijk dat het dus om belangrijke onderwerpen moet gaan. Het maakt tevens duidelijk dat als de MR advies geeft, dit goed

onderbouwd moet zijn. Na de behandeling van de zaak zal de LCG WMS beslissen of het besluit in stand kan blijven, en of eventuele al gepleegde uitvoeringshandelingen moeten worden teruggedraaid of niet.

Het hoeft in de praktijk helemaal niet vaak te komen tot een procedure bij de LCG en dat gebeurt ook niet vaak. Wel is het belangrijk dat de MR zich realiseert dat het adviesrecht een betekenisvol recht is en dat het belangrijk is om te weten welke procedurele stappen daarbij horen, omdat die er nu juist voor kunnen zorgen dat het advies van de MR zwaar gaat wegen. Ook zonder procedure bij de geschillencommissie.

Het stappenplan is dus als volgt, waarbij stappen 5 en 7 worden overgeslagen indien de MR enkel positief heeft geadviseerd.

#	Actie
1	Het bevoegd gezag vraagt tijdig advies aan de MR.
2	Het bevoegd gezag stelt de MR in de gelegenheid overleg met hem te voeren alvorens de MR zijn advies uitbrengt.
3	De MR brengt zijn advies uit.
4	De MR wordt zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis gesteld van de wijze waarop aan het uitgebrachte advies gevolg wordt gegeven.
5	Indien het advies niet of niet geheel wordt gevolgd, krijgt de MR de gelegenheid om nader overleg te voeren alvorens het besluit definitief wordt genomen.
6	Bevoegd gezag neemt besluit definitief.
7	Opschorting uitvoering besluit met zes weken, tenzij MR geen bezwaar heeft tegen onmiddellijke uitvoering van het besluit.